

Μια μικρή εμπειρία και σύντομη αποτίμηση

Για τρεις περίπου μήνες ήμουν υπεύθυνη της σχολικής βιβλιοθήκης του Ενιαίου Λυκείου Κ. Νευροκοπίου με απόσπαση από το γυμνάσιο Προσοτσάνης. Η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη εξυπηρετεί όλες τις σχολικές μονάδες της περιοχής αλλά και τους πολίτες της.

Έχοντας σαν δεδομένο ότι σχολική βιβλιοθήκη ανάμεσα στα άλλα σημαίνει βιωματική δράση, φιλιαναγνωσία, κίνηση, ζωντάνια, παιδαγωγική και κοινωνική λειτουργία, ξεκινήσαμε την προσπάθειά μας.

Α. Δράσεις στο χώρο της βιβλιοθήκης

1^η δράση: Γνωρίζω τη βιβλιοθήκη και μαθαίνω πώς να μαθαίνω.

Η δράση που περιγράφεται παρακάτω στηρίχτηκε σε υλικό ασκήσεων και παιχνιδιών που δημιούργησε και εφάρμοσε πρώτα η συνάδερφος από την Ξάνθη Στεφανία Ματσούκα, πρώην, πλέον, υπεύθυνη της σχολικής βιβλιοθήκης στο γυμνάσιο Ερασμίου Ξάνθης.

Εδώ **διδασκτικός στόχος** ήταν τα παιδιά να εξοικειωθούν με το χώρο της βιβλιοθήκης, να γνωρίσουν τα πληροφοριακά βιβλία και τη θέση τους στη βιβλιοθήκη, να μάθουν πώς να ψάξουν και πώς να επιλέξουν την κατάλληλη γι' αυτούς πληροφορία και κυρίως να διώξουν τη βιβλιοφοβία.

Πώς δουλέψαμε.

- Δημιουργήσαμε ομάδες μαθητών (Α΄ Γυμνασίου) και ορίσαμε συγκεκριμένες ώρες συναντήσεων.
- Χρησιμοποιήσαμε ασκήσεις αλφαβητικής ταξινόμησης, ερωτηματολόγια, παιχνίδια εξοικείωσης με την αναζήτηση της πληροφορίας, φύλλα εργασίας για την ετυμολογική αναζήτηση λέξεων και τέλος αναζητήσαμε τρόπους αξιοποίησης του ηλεκτρονικού λεξικού.
- Στο τέλος κάθε συνάντησης ακολουθούσε συζήτηση με τα παιδιά σχετικά με τη χρήση ή τον τρόπο χρήσης των φορέων της πληροφορίας π.χ. μπήκε το ερώτημα: βιβλίο ή διαδίκτυο για την ανεύρεση της πληροφορίας και γιατί ;

Το βίωμα.

Τα παιδιά ένιωθαν χαλαρά, γιατί ήταν έξω από το τυπικό και αυστηρό κλίμα της τάξης (**αλλαγή της εικόνας του σχολείου “δυνάστη”**).

Το κάθε παιδί αυτόνομα έψαχνε το κομμάτι της πληροφορίας που είχε αναλάβει και το κατέθετε στην ομάδα του, έτσι ώστε όλοι μαζί να ολοκληρώσουν την εργασία τους (**αυτονομία-ομαδικότητα**).

Η δράση είχε χαρακτήρα παιχνιδιού γι αυτό και δημιουργούνταν μία ζεστή και χαρούμενη ατμόσφαιρα (**το παιχνίδι φορέας γνώσης**).

2^η δράση: Γνωρίζω τον δημιουργό και το έργο του.

Εδώ δουλέψαμε με παιδιά της Β΄ Γυμνασίου και με αφορμή το απόσπασμα από το διήγημα “ Η Άννα του Κλήδονα” του καθαλιώτη συγγραφέα Διαμαντή Αξιώτη, που βρίσκεται στο βιβλίο των κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας β΄ γυμνασίου.

Ο **διδασκτικός στόχος** της δράσης αυτής ήταν η γνωριμία και κυρίως η επαφή των παιδιών τόσο με το έργο του συγγραφέα όσο και με τον ίδιο.

Πώς δουλέψαμε.

- Δουλέψαμε παράλληλα με τη φιλόλογο της τάξης η οποία ανέλαβε το πολύ σημαντικό κομμάτι της διδασκαλίας και της προετοιμασίας των μαθητών

(γνωστική - αισθητική λειτουργία).

- Από τη βιβλιοθήκη χρησιμοποιήθηκαν βιβλία και υπολογιστές για την ανεύρεση υλικού και έγινε μια προσπάθεια οργάνωσης της συγκεκριμένης δράσης.

Το βίωμα

Οι μαθητές έρχονταν στη βιβλιοθήκη και ρωτούσαν διάφορα πράγματα για τον συγγραφέα αλλά το εντυπωσιακό ήταν η αγωνία και συνάμα η απορία τους για το πώς ήταν δυνατόν να έρθει ένας συγγραφέας στο Νευροκόπι (!) και μάλιστα γι αυτούς!!

(Η γνώση και ο πολιτισμός είναι προνόμιο και αγαθό που ανήκει σε όλους

- **κοινωνική διάσταση της δράσης).**

3^η δράση: Δημιουργία θεατρικής ομάδας.

Σ' αυτή τη δραστηριότητα πήραν μέρος μαθητές από την Α' λυκείου.

Στόχος: η επαφή με το θεατρικό λόγο, η έκφραση συναισθημάτων, η βίωση θεατρικού ρόλου, η αναζήτηση τρόπων έκφρασης, η ψυχαγωγία.

Πώς δουλέψαμε.

- Δημιουργία ομάδας: Η προσέλευση των παιδιών ήταν τόσο άμεση και αυθόρμητη ώστε δεν υπήρξε καμιά δυσκολία για την οργάνωση της ομάδας.

- Τόπος συνάντησης ήταν η βιβλιοθήκη σε συγκεκριμένες ώρες.

- Στη συνέχεια, επειδή η επιθυμία να ετοιμάσουμε μια παράσταση ήταν έντονη απ' όλα τα παιδιά, προχωρήσαμε στην αναζήτηση θεατρικού έργου. Τα παιδιά έψαξαν και στη βιβλιοθήκη και στο διαδίκτυο διάφορα έργα και είπαν τις προτάσεις τους.

- Διαβάστηκαν κάποια έργα και κάποιες περιλήψεις για να αποφασίσουν τα παιδιά τι θα ήθελαν να παίξουν ή τι περισσότερο θα τους ταίριαζε (**επαφή με θεατρικούς συγγραφείς και με το θεατρικό λόγο**). Έτσι τα παιδιά γνώρισαν τον Γκόγκολ, είδαμε θεατρική παράσταση σε dvd, εντοπίσαμε τις δυσκολίες μιας τέτοιας προσπάθειας και καταλήξαμε στο «Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας» του Σαίξπηρ.

- Ακολούθησε η διανομή ρόλων και το σημαντικό είναι ότι η διανομή έγινε για τον καθένα με συζήτηση, χαλαρή διάθεση και με βάση τα χαρακτηριστικά του και τις δυνατότητές του (**αποβολή της τάσης για αυτοπροβολή και ανταγωνισμό - στόχος η φράση του Κάρολου Κουν «κάνουμε θέατρο για την ψυχή μας»**).

Το βίωμα

Συνειδητή και κυρίως χαρούμενη συμμετοχή των παιδιών στις πρόβες οι οποίες κάποιες φορές κράτησαν μέχρι νωρίς το απόγευμα. Διασκεδάσαμε όλοι μαζί τις αδυναμίες έκφρασης και κίνησης. Η διάθεση των παιδιών ήταν τόσο μεγάλη που ανέλαβαν μόνα τους να επιλύσουν το πρόβλημα του χώρου, όταν σε επόμενο στάδιο προετοιμασίας θα έπρεπε να συναντιόμαστε και εκτός σχολείου. Ήρθαν σε επαφή με τον Δήμο και τακτοποίησαν το θέμα.

4^η δράση: Αφιέρωμα στον Ροδανό Καπετανέα (συγγραφέα και ποιητή της περιοχής).

Στόχος σε αυτή τη δράση ήταν η ανάδειξη ενός συγγραφέα-ποιητή της τοπικής κοινωνίας, αλλά και ενός ανθρώπου που αποτέλεσε με τη δράση του σημαντικό φορέα πολιτισμού.

Πώς δουλέψαμε:

Συγκέντρωση υλικού με τη σύμφωνη γνώμη της οικογένειάς του, έρευνα και σχεδιασμός της δράσης με τους εξής θεματικούς άξονες:

- η θεατρική γραφή του Ροδανού Καπετανέα και το θέατρο στη Δράμα (ερευνητική εργασία συναδέλφου),

- «ο παππούς μου», παρουσίαση της ζωής του μέσα από τα μάτια της εγγονής του, μαθήτριας Α΄ Λυκείου ,
- ανάγνωση ποιημάτων του συγγραφέα και ποιητή από συναδέλφους και μαθητές –μέλη της θεατρικής ομάδας,
- μουσική επένδυση από συνάδελφο.

Ωστόσο, αντικειμενικές συνθήκες (επέστρεψα στην τάξη) δεν ευνόησαν την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων που προαναφέρθηκαν. Παρόλα αυτά όμως, η ζύμωση με το χώρο της βιβλιοθήκης, η διάθεση συμμετοχής σε δράσεις από μαθητές και εκπαιδευτικούς και κυρίως η αναζήτηση νέων μορφών έκφρασης στο χώρο του σχολείου, έγιναν πράξη στο μικρό αυτό χρονικό διάστημα.

B. Η βιβλιοθήκη χώρος διδασκαλίας

Στόχος: η ενεργητική και βιωματική μάθηση με την παράλληλη αξιοποίηση του υλικού της βιβλιοθήκης

Πώς βίωσα σαν υπεύθυνη της βιβλιοθήκης τη διδασκαλία μαθημάτων από συναδέλφους στο χώρο αυτό.

Τα παιδιά, οργανωμένα σε ομάδες με συγκεκριμένο πλαίσιο δράσης που δίνονταν από τον καθηγητή (ερωτηματολόγια, βιβλιογραφία, χρήσιμες ιστοσελίδες), έψαχναν τις απαντήσεις και με άνεση, θα έλεγα εντυπωσιακή, κινούνταν στο χώρο της βιβλιοθήκης (**άρση της βιβλιοφοβίας, αυτόνομη δράση των μαθητών στη βιβλιοθήκη**).

Το σημαντικό είναι ότι οι μαθητές είχαν συνηθίσει σε τέτοιου είδους διδασκαλίες, καθώς με τον ίδιο συνάδελφο την προηγούμενη χρονιά στο μάθημα της λογοτεχνίας, είχαν δημιουργήσει βιωματικά τα δικά τους μαθησιακά αποτελέσματα, αναρτώντας τα μάλιστα και στο διαδίκτυο. Το συγκινητικό είναι ότι τα παιδιά δεν έμειναν μόνο στις εργασίες τους αλλά προχώρησαν στη σύνθεση δικών τους έργων και με ενθουσιασμό μιλούσαν γι' αυτή τους την εμπειρία ένα χρόνο μετά.

Συνοψίζοντας, τα παιδιά κατά τη διάρκεια της διδακτικής δράσης στο χώρο της βιβλιοθήκης, έδιναν την εικόνα των «μικρών» - «μεγάλων» ερευνητών που με πάθος αναζητούν τις απαντήσεις στα προβλήματα που τους απασχολούν. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι πέρα από τη σοβαρότητα ανάληψης του ρόλου τους, υπήρχε η ομορφιά της εικόνας των παιδιών ανάμεσα σε βιβλία και υπολογιστές, παιδιών που γελούν, διασκεδάζουν δουλεύοντας και τοποθετούν το δάσκαλο στη θέση του συμπορευτή και όχι της αυθεντίας. Αυτό ήταν ξεκάθαρο από τον τρόπο με τον οποίο απευθύνονταν στον καθηγητή τους.

Αποτέλεσμα μιας τέτοιας σχέσης είναι τα παιδιά να κατανοούν την πολυπλοκότητα της αλήθειας αλλά και το μόχθο που απαιτείται για την ανεύρεσή της. Θα κλείσω αυτήν την κατάθεση της εμπειρίας μου, τονίζοντας ότι η διδακτική πράξη στηρίζονταν σε μια γνήσια και ισότιμη παιδαγωγική σχέση, απαλλαγμένη από φαινόμενα προστατευτισμού ή οποιαδήποτε προσπάθεια απόκτησης της εύνοιας των μαθητών που ξεφεύγει από τους κανόνες μιας τέτοιας σχέσης. Θα μπορούσε κανείς να αντιτάξει πιο ισχυρή εικόνα από αυτή;

Δήμητρα Βαρλάμη, φιλόλογος στο γυμνάσιο Προσοτσάνης